

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 20 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felolós szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” czimére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitlár sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Lengyel Imre urnak,

nyug. kir. táblai bíró,

ki a hajdúi szekularizációs javaslatot megcselekedte.

Nagyságos Uram!... Az öreg kor iránt mindig obligált reverenciával szeretek viselkedni, de csak addig a határig, míg e tisztességes korom oltalma alatt valaki olyan eseményekre nem ragadtatja magát, melyeknél a magyar szólás-mód a csizmaszárat szokta emlegetni. Engedjen meg Nagyságos Uram, de amióta feltűnt a szereplés terén, folyton magam előtt látok egy képet ébren és álomban, amelytől szabadulni nem tudok s ennek következtében olyanformán vagyok inspirálva, hogy ez a kép a valóságnak tényleg kell, hogy megfeleljen. Méltóztatott tanuja lenni, mikor a bohóc felesapja a esörgős sipkát az aréna közepén s amint egy-egy jó bolondot mond, körülnéz és lesi a hatást, honnan kacagnak, honnan tapsolnak. Ez a karrikatura nem tűnik el szemeim elől soha, valahányszor a Nagyságod böles javaslatára gondolok.

Ne vegye rossz néven Nagyságod, de igazán nem tud az ember mit mondani ennyi, a normális észjárást túlhaladott felfogás hallatára. Ha netalán tulerősek volnának helylyel-közzel szavaim, méltóztassék betudni azon körülménynek, hogy én is ref. gimnázium növendéke voltam valaha, bántani azonban ok nélkül nem szeretek senkit.

Kegyes volt Nagyságod emlékezetembe hozni, hogy a Dózsa-féle lázadaskor elsősorban a csanádi püspököt huzzák karóba. Ne tessék hinni, hogy ez engem megijeszt, az igazságot védeni fogom utolsó lehelletemig. Mi megtanultuk megvetni a vértanu halált is. No látja Nagyságod, karóba huzzák a csanádi püspököt, legyilkoltak ezer meg ezer hitvallót, sőt megfeszítették magát a Krisztust. Talán ő volt a bűnös?... Ámbár lehet, hogy Nagyságod disztíngvált izlése ezt is olyan elvitáztatatlan ténynek fogja tekinteni, mint amely az egyházi javak elkobzására ösztönözte. Ugyanezt a műveletet akarja most végrehajtani Nagyságod a kath. egyházon és a mint látszik, hitsorsosai közül számosan.

Nyugodt lehet felőle, hogy sikerülni nem fog. Az emberek egy egy jó nagy része még tiszteltben tartja a tulajdont, még nem érett meg arra, hogy rablóbandához legyen kedve csatlakozni.

Mielőtt tárgyalásba bocsátkoznám, még csak azt óhajtom megjegyezni, hogy ha baja van Nagyságodnak Günther Antal igazságügy-miniszterrel, amiért pensióba tette, annak nem oka a kath. magasabb klérus. No de azért értem!... Notabene hogy az a miniszter jól cselekedett, a magam részéről készséggel aláírom, mert igazán arczulütése a magyar judikaturának, ha olyan bírák mondhatják ki az osztó igazságot, akik ádáz gyűlölettel lehetnek eltelve egyes jogkereső felekkel szemben, vagy „lökfilkók” azokhoz a paragrafusokhoz, melyeknek az igazságszolgáltatás mérlegébe kell esniök.

Engedjen meg Nagyságod, ezt a kemény szót nem becses személyére alkalmaztam, csak úgy általános slágvort gyanánt említem, mert sajnos de való, hogy tényleg vannak ilyenek. Ez a szó udvarképesé vált

Aki a virágot szereti.

— Bodnár Gáspártól. —

Baló Teresi nem is gazdag, nem is szép leány; erkölse is olyan makula nélkül való, mint a mosolygó égboltozat.

Mégis híres leány a faluban!

Hej pedig régi, régi példaszó tartja, hogy az a legjobb, legbecsületesebb leány, akiről a legkevésbé tudnak beszélni, akit a szó jóformán nem is ismer.

Baló Teresiről pedig beszélnek ám...

— Ugyan mi mián, várod türelmetlenül ugyebár olvasóm, — ugyan mi mián, hát már erre csakugyan hallós vagyok.

Hát megmondom!

Rendkívül módra szereti... no csak valahogyan ne gondoljunk ám rosszra — mondom rendkívüli módon szereti — a virágokat!

Édes apjaurának vagyon egy kis szerény, bogárhátú házaeskája. A házat köríti egy hasonlóan szerény kertecske. E kertecskében van a Baló Teresi virágos kertje.

De még milyen virágos kert!

Nagy uraknak könnyű ám szép virágos kertet teremteni. Okos kertészt fogadnak, nagy üvegházat építenek, hol télen is tavasz virul, narancs-, fügefá zöldül. Baló Teresi maga kertészkedik. Maga teleli ki kedves virágait, pedig mily keservesen, mennyi aggodalommal és fáradsággal csinál virágágyakat, hogy összeszedegesse az üvegeket, hogy takargatja, öntözi, gyomlálja...

El is nevezték Baló Teresit Virág Teresinek.

Mikoron a falu leányai összejönnek, hogy elbeszéljék Virág Teresi kertjének történetét.

— Mennyit sirt, könnyögött, míg apjaura azt a kis darabka földet neki átengedte.

Mikor a gazda makranczos lett a ter-

més mián, hányszor akarta a virágokat tövestül kitépni. A cserepeket meg a földhöz vágdalni. Az anyjoknak kellett hadilábra állania a Teresi virágjaiért. Hányszor felkiáltott a gazda:

— Haszontalan munkát végzel leány Uri jánynak való a virág.

— Apámuram, — felelt boldog mosolygással a leány, — ezek az én legjobb barátaim. Ezek az én ékességeim. Nem kell cifra ruha, nem kell bál, multság, fosztó, itt érzem én magam köztük legjobban. Ha szomorú vagyok, felvidítanak, ha örööm van, hozzám szólnak. Én nevékről ismerem őket, de ők is ismernek engemet.

— No jól is elkereszteltek jányom — dörmögött a gazda — Virágos Teresi is vagy te valójában.

Hanem aztán nagyot nézett ám Baló gazda, mikor a házához jöttek és a házából mentek aprózva legények lányok, egyaránt.

ILYÉS DÁNIEL

MŰBUTOR-ASZTALOS
SZATMÁR, Jósika-utca 7. szám.

Elvállalalom bármily bútorok készítését a mai kor igényeinek megfelelően, a legmodernebb kivitelben. Háló, ebédlő, úri szalon, leány, gyermek-szoba berendezéseket mahagóni vagy bármely különleges faanyagból.

mióta korunk legnagyobb publicistája, Bartha Miklós, az akkori miniszterelnököt, Bánffy Dezső bárót megtisztelte vele.

De most áttérek a dolog meritúrára, illetőleg arra, amit Nagyságod meritumnak volt kegyes felfedezni a megindult vitában.

Mint valami kardinális tételt méltóztatott felállítani, hogy én többszörösen is Debreczent említettem abban a replikában, melylyel a zsidó zszurnalisztika toleranciáját utasítottam vissza és most is úgy tartom, hogy nem ok nélkül. Ez Nagyságos Uram, nem kardinális hiba, ez olyan szokásos valami, amit az irodalmi nyelvben methonymiának neveznek. Nem méltóztatott erről sohasem hallani? ... Hányszor, meg hányszor mondják Szatmárvármegye törvényhatóságának határozataira, hogy károlyi határozat. És ezen itt nem akad fönt a horogra senki.

Kegyeskedik Nagyságod valami olyast is prédikálni, hogy Jézus, az apostolok, az első keresztények mind zsidók voltak, (keresztények ty-vel akkor még nem voltak), ne bántsam tehát a zsidót. Isten őrizzen, de hogy bántom őket. Sőt szeretem, mint embertársakat. Isten képe vannak ők is teremtve, mint valamennyien. Nem is a zsidót bántottam én, Nagyságos Uram, hanem a zsidónak azt a fajtáját, amely arczátlanságában minden nemes és jó czél ellen tör nemcsak nálunk, hanem az egész világon. Bántottam a zsidó zszurnalisztikát és bántani fo-

Most rozmaring ágacsokát vittek. Egy pár garas sem megvetendő ám. Majd virágbokréttát rendeltek. A gyönyörűbbnél gyönyörűbb rózsákért meg csak úgy vetekedtek.

A virágos kert lassan kamatozni kezdett. Virágos Teréz elsőbe egy szép kalappal lepte meg apjaurát, a kalap mellett egy szép rózsavirult.

A gazda szemébe köny szökött... Nem szólt, de annál többet érzett. Hogy t. i.

Aki a virágot szereti, rossz leány nem lehet.

Aztán gondolkodóba esett. Mert olvasta, hogy a virágot nem csak a jó leányok szeretik, de a szorgalmas méhecskék is; ezeket meg az az ujságlap kincset szerző kis bányászoknak titulálta. Ezek a bányászok beszállanak a virágok kelyhébe és onnan gyűjtik a színmézet, mely a gazdának nagy hasznára válik ám.

A gondolkodást tett követte. Méhest állított, jó, alkalmas helyre. Édes jánya a virágos kertet, ő meg a méhest gondozta.

És úgy lön, amint gondolta. A méhek szorgalmasan dolgoztak, gyűjtöttek, úgy hogy már az idénre ők is hoztak egy kis kamatot. Adja Isten, hogy tőke is legyen belőle!

Hát leányok higyjétek el, hogy aki a virágot szereti... rossz lány nem lehet!

Igazam van?

gom, míg egy csöpp vér lesz az eremben, ha azt látom, hogy gazok módjára viselkednek az irodalomban.

Egyebekben Nagyságos Uram, nemcsak a zsidók, hanem önök közt is jósokan azt a nézetet vallják, hogy mi üthetünk derüre-borura, mi elrabolhatjuk vagyontokat, de ha ti találtok a fülünk közzé ütni, az már hallatlan, az nem keresztényi szeretet reverendis-simi, Krisztus apostolai, mért nem tartjátok a hátatokat, hogy kényelmesen kiporozhassuk. Ez nem keresztényi (vagy talán ty-vel) türelem. Azért tettem ezeket a megjegyzéseket, mert egy gyerekes szerkesztői üzenet ebből is puszkát kovácsol.

Nagyságos Uram! Örvedetesesen veszem tudomásul azon kijelentéseit, hogy Nagyságodnak a szociálisták, a szabadgondolkodók és a szabadkőmivesek az elvbarátai. Én is így komtemplálom. Földosztásban utazik Nagyságod. Épen ezért visszavonom minden gyanúsítást, visszavonom azt a feltevést, hogy megvesztegették volna szekularizációs javaslatáért, most már tisztán látom a dolgot: Nagyságod azt lesi, honnan tapsolnak, honnan kacagnak.

Most pedig engedje meg Nagyságos Uram, hogy a tyukszemnek az elevenére lépjek. Én közvéleményt semmi magasabb helyről nem kapok, hanem az adott esetben épen a Corpus Jurisból. Méltóztatott ugyanis egy néhány paragrafut a fejemhez vágni, most én azokat illő tisztelettel visszavagdalom.

Ebben az eljárásomban is a történeti hűség embere vagyok, mert méltóztatott kegyesen Lahogi Lehelnek elkeresztelni (nem tudom minő minőségben, mert ezt az aktust vagy a papok, vagy a bábák szokták végrehajtani, tudtommal pedig Nagyságod nem pap.) De ha már Lehel vagyok, követni is akarom nagy ősi példáját, aki úgy kollintott oda kürtjével zsarnokának, hogy vacsórán érte Pilátust.

Ne gondolja azonban Nagyságod, hogy engem animál a kérdés. Oh nem. Sőt a polémiának embere vagyok, de azt is szeretem, ha emberrel állok szemben, a gyengébb lélekzetű ellenfelet hamar üstökön kapom.

Nagyságod ugyanis azzal rukkol ki, miszerint kegyeskedik bebizonyítani, hogy a kath. egyház kezében levő vagyon kétségtelen és elidegeníthetetlen tulajdona a magyar államnak.

Ennek erősségéül elsősorban figyelembe ajánlja Radvánszky Antal zólyomi követnek az 1844-ik évi országgyűlésen tartott fényes beszédét. Bocsanatot kérek Nagyságos Uram, csak nem képzeli, hogy elsősorban is

megételem velem a maszlagot. Hiszen ez nem bizonyít semmit. Ez egy pusztá beszéd. Ez nem országgyűlési határozat. Sőt tovább megyek, — nem törvény. Mennyi badarságot összebeszélnek olykor ma is képviselőink, pedig kétségkívül előhaldottabbak tudásban, mint 50—55 évvel előbb. Ez nekem nulla.

De nullák a Kegyesseged által felsorolt törvényezikkek is, mert azok ugyan a rablási manőver, műnyelven mondva szekularizáció jogos volta mellett semmit sem bizonyítanak, sőt épen az egyházi vagyon sérthetlenségének védelmezői.

Emliti Nagyságos nyug. táblabíró ur az 1498. XV. törvényezikket. Megnéztem. Ez arról rendelkezik, hogy a főpapok nemesi birtokuk alapján kötelesek katonaságot fentartani. A nagyobb főuradalmak, mint az esztergomi, kalocsai érsek, az egri és nagyvárad püspökök és még többen, egy vagy két bandériumot, a kisebbek bizonyos számú katonát. Intézkedik ez a törvény arról is, hogy ha egyházi személynek, főpapnak világi birtoka is volna, pl. grófvagy báró, a főpap, ez után is köteles a megfelelő számú katonát kiállítani. No látja Nagyságod... A főpap nemcsak az egyházi birtoka után, hanem mint világi főnemes is köteles viselni ugyanazon terhet.

A következő szakasz intézkedik arról, hogy nemesi (királyi) birtoka után ezer katonát tartson fenn a király, hogy mennyit az erdélyi vajda, a horvát bán, a temesi főispán. Intézkedik arról, mennyit tartoznak kiállítani az ország mágnásai, valamint a kisebb nemesek.

Ez a paragrafus nem azt igazolja, amit Nagyságod állít, hogy tudniillik, a javadalmakat azért kapta volna az egyház, hogy katonaságot tartson fent rajta. Hiszen azok a birtokok már megvoltak, mikor ezt a törvényt hozták. Sőt bizonyítja épen azt, hogy az egyházi birtokok is nemesi birtokok, az idők folyamán az országos szükségletekhez képest ugyanazon kötelezettséggel lettek megróva, mint a többi nemeseké.

Nagyságod és ezen a csapáson mások is azt handabandázzák, hogy az egyházi vagyon az állam tulajdonából adatott haszonélvezeti joggal szent István és a köv. királyok által, így az állam vissza is veheti. Ez nem igaz. Az államnak abban az időben semmiféle birtoka nem volt. Adták a királyok a magokéból, vagy a legyőzöttektől elfoglalt részekből és pedig „örök tulajdon“ gyanánt. Tessék felmutatni egyetlen egy donáczióális levelet, melyben az volna mondva, hogy célvagyon,

CSAPÓ LAJOS

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

**ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ**

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberálák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindennemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektelem, a mellett teljes kezesseget vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért. Nagy raktár honi és angol szövetekben.

Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS, szabó-mester.**

hogy haszonélvezet jellegével bír. Ilyen nem létezik. Így kapták a grófok, bárók s a többi köznemesek is és idővel az állam vállaira nehezdedő terheket meg is osztották közöttük egyaránt. Ezen a czimen jutottak el az egyházfők a bandériumokhoz, de oda jutottak a főnemesek s a többi köznemesek is.

Egyik másik böles (Szatmár lap II. cikk aug. 6.) azt is firkálja, hogy már szent István kötelezte a főpapokat bandérium tartásra (és csakis őket, mert a többi nemest nem emliti) Ezzel szemben a történeti hűség kedvéért megjegyzem, hogy Nagy Lajosig bandériumok nem léteztek és amintéletbe léptek, nemesek a főpapok, hanem minden magyar nemes tartozott katonát kiállítani. Igaz, hogy még ezután is követelték a királyok, de nem a főpapok *külföldiek*, (Szatmár, II. cikk), hanem *képtelen volt reá* minden nemes, így aztán a katonatartás kötelezettségét az állam vette magára, ámde attól az időtől kezdve hozzájárul ehhez a kiadáshoz az államnak minden polgára és pedig birtoka arányában, tehát a főpapok is úgy, mint bárki más.

Beigazolt tény tehát, hogy a főpapok birtokaikat nem azért kapták, hogy bandériumokat állítsanak ki a haza védelmére, mert azok a birtokok már előbb megvoltak, beigazolt tény, hogy nem is úgy kapták, mint haszonélvezeti tárgyat, hanem mint „örök tulajdont“ (donationális levelek), beigazolt tény, hogy nem is az államból kapták, mert az államnak akkor birtokai nem voltak, beigazolt tény, hogy egy és ugyanazon forrásból erednek az összes nemesi birtokok, miféle eszmefizicamodással akarja tehát Nagyságod más kalap alá venni az egyháziakat? . . . Csak azért, mert a kath. főpapoké! . . . Más jogezime sincsen! . . . Kaparitsunk, ha lehet . . . Ámbár több mint bizonyos, hogy ha a kath. egyházzal csakugyan el találának bánni a Nagyságod elvbarátai (mert már Nagyságod aligha fog élni), a többi nemesekre is rákerül a sor. Egyszerre nem mernek sokat markolni. És látja Nagyságod, tényleg ez volna az osztó igazság. Ha a kath. egyházi vagyont el lehet venni a bandériumok megszűnte czimén, mi sem áll utba, hogy a többi nemesi birtokra is rátegye kezét a kommun. Ergo, ha rabolni akar Nagyságos Uram, itt már teljes igazat adok önnek, — aki bírja, marja.

Méltóztatott továbbá figyelmembe ajánlani az 1504. XXVI. tezikket: — megnéztem ezt is. Arról rendelkezik, hogy az egyházfejedelmek a plebánosokat ne iktassák be a patronusok be-

leegyezése nélkül, ahol ilyen visszaélés történik, a lakosok ne fizessék a tizedet az illető egyházfőnek, hanem ez a végvárok czéljaira fordíttassék . . . Ez büntetés Nagyságos Uram, ez nem bizonyít az egyházi javak elkobozhatósága mellett.

Méltóztatott czitálni az 1555. XV. tezikket. Ezt is megnéztem. Ujlaky Ferencz egri püspök elhalálása miatt székiüresedés levén, rendeli, hogy az interkaláris jövedelem az egri, továbbá Sáros és Murány várak megerősítésére fordíttassék. Ezek a várak az egri püspök gondjai alatt állottak, semmi különös nincs tehát abban, ha egy interkaláris jövedelem erre a czélra rendeltetett, sőt nagyon is tapintatos és előzékeny eljárás, mely a később kinevezett püspököt nagy tehertől mentette fel. Ez tehát Nagyságod mellett mitsem bizonyít.

Méltóztatott megemlíteni az 1548. X. és XII. tezikkeket. Még csak távolról sem vág egyik sem ide. Az előbbi rendeli, hogy laikusok, tehát nem papok tiltassanak el a predikálástól, az utóbbi megszűnt vagy elhagyott, tehát gazdátlaná lett kolostorok, zárdák, káptalanok javairól rendelkezik. És a törvényezeket is egyházi czélra, a papnevelés előmozdítására fordítandóknak mondja ki. Ez nem bizonyít amellett, hogy az egyházi vagyont elkobozható, hiszen itt senkitől sem vettek el semmit, hanem a parlagon és gazdanélkül maradt birtokok felhasználásáról gondoskodtak és pedig igen bölesen.

Fel méltóztatott hozni az 1556. XVIII. és XXXIX. tezikkeket. Még csak távolról sem vág ide egyik sem. Az első a megerősítendő helyekre kiküldendő építőmesterek felől rendelkezik, az utóbbi pedig arról, hogy az esztergomi káptalan a hiteles helyekre nézve az egész országban eljárhat.

Emliti Nagyságod az 1557. V. tezikket. Ez a Comieziákra küldendő követek járandóságáról rendelkezik, az egyházi vagyont még csak távolról sem érinti.

És itt kifogyott Nagyságod az argumentumokból, illetve a §-sok czitálásból. Lehet ilyen érvekkel harezba szállani?

Ezek után engedje meg Nagyságod, hogy én is czitálhassak öreg fejére egy paragrafust: „Nagyon okos ember volt, aki az ítélőpennát kivette a Nagyságod kezéből.“

Az a bizonyos Lehel.

Válaszképen

a Szatmár czimű lapban megjelent cikkekre.

Röviden végzek, mert nincs kivel szóba állani. Két cikk jelent ugyanis meg a Szatmár cz. lapban a Lengyel urén kívül, de bizonyíték egyikben sincsen. Csupán nagyhangú frázisok, melyek arra vannak szánva, hogy félrevezessék, akit lehet. Az első cikk azon kezd, hogy meghatározza a szekularizációt és pedig ilyenképen: „Olyan eljárás ez, midőn a tulajdonos megvonja a haszonélvezeti jogot attól, aki a haszonélvezet fejében reá rótt köteleességeknek eleget nem tesz.“ Evidens, hogy az ipse előtt terra ignota a magyar jog és a magyar historia, hiszen az egyházi birtokok, *nem hűbértokok* valának, miként Német és Franciaországban, hanem „örök tulajdonjoggal“ átruházott javak és nem is az államból adattak, hanem a királyok adták a magokéból, az állam tehát jogosan nem vehet el belőlük semmit, mint tehetette a fentebb említett országokban, ahol tényleg *hűberről* volt szó, *nem tulajdonjogu* birtokról.

Erre a cikkre, az elsőre, mely a törvényhatósági bizottságnak van maszlagul szánva — ha ugyan akad bolond ember, aki beveszi, annyit jegyzek meg meg hogy az utszéli ponyva külömb terméket aligha volna képes rrodukálni. Tele van a „*keresztjén*“ gyűlölet gyomrából kivetett iszappal, sárospataki lencsés tónusban dühöng a pápa, az egyház, a szerzetesrendek s minden intézmény ellen, ami katolikus.

A pápaságról azt írja, hogy „átok volt mindig a nemzetek nyakán s csak azért van még fenn, mert a föld is restelli elnyelni.“ A szerzetesrendeket így tiszteli meg. Áraszszuk el városainkat és falvainkat azokkal, akiket más nemzetek mint veszélyes és kártékony elemeket kivesszöztek.“

Felsorolja, hogy melyik püspöknek mennyi vagyona van (csak épen a szatmárit felejtí ki nagy óvatosan), aztán arra a konkluzióra jut, hogy 3500 millió korona értékű és ez szerinte természetesen mind az államé. Itt aztán felkiált, hogy „megállott az esze.“

Ezt koncedálom, sőt tovább megyek, aligha volt minek megállani. Ilyen ésszel a kapeabetyárok is működnek, sőt csaknem kizárólag ők.

Felhoz még a szerenésetlen idézeteket Polónyi Géza és gróf Zichy Nándor szájába adva és kisüti, hogy ezek az egyházi javak elrablásának barátai. Ki fogja ezeket elhinni? Mire mondták ha ugyan mondták azokat a szavakat melyeket a cikkíró szájkba ad?

A következő cikket Óry Tamás ref. lelkesz írta, az előbbinek az írója nincs megnevezve, úgy látszik, szégyellte kidugni a fejét az iszappból.

Óry ur ugyanazon a csapáson halad, mint a többiek ő is a *hűbértokok* hátán loval. Kijelenti, hogy nem önzésből akarják ők, a protestánsok a kath. egyházi javakat elvenni, mert nekik abból semmi sem kell, de már a következő passzusban elfelejti, hogy mit is mondott tulajdonképen, s szentimen-

Pártoljuk

a hazai ipart!

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alakú Pyramisokat, Obeliszkákat, keresztteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezai keresztteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE. Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

tális szavakkal fordul az államhoz „mint jó atyához,” hogy vegye vissza birtokait, ne engedje, hogy azok elsősülött (katholikusok) gyermekeinek kezében legyenek, mert vannak már másodsülött (a reformátusok) gyermekei is, kiknek csak morzsálékot ad. Ime tehát kétségtelen, hogy nem önzésből cselekszenek. Egyébiránt Óry ur cikkje nem olyan vad, mint az előbbi.

Még csak egy két megjegyzésem van. Különbséget tesz a szerzett vagyon és az ajándékozott vagyon közt, sőt ez utóbbit is megkülönbözteti mondván, vannak a közvagyonból és magánvagyonból tett ajándékozások. A szerzett vagyont szerinte elvenni nem lehet és a amelyek magánvagyonból adtak. No hát akkor tisztában vagyunk. A kath. egyházi vagyon, miként fentebb (Lengyel urnál) kimutattam, nem közvagyonból ered, ha lehet közvagyonról szó, legfelleg az u. n. várföldek jöhetnek tekintetbe, az meg olyan kicsike falat, hogy aligha laknának jól vele a koncra leső éhes „magyar” papok.

Egyébiránt bizonyítani az tartozik, aki támad. Mutassanak ki csak egyetlen adománylevelet, melyben az volna, hogy *haszonélvezeti* joggal adja a király amit ad. Mutassák ki, hogy *állami* birtokot ad. Akkor meghajlok és szót sem szólok többé. De ilyet kimutatni nem lehet, mert az adománylevelek egytől egyig így hangzanak, hogy „örök tulajdon gyanánt adjuk, semmi jogot nem tartván fenn magunknak és az utódainknak. A historia pedig igazolja, hogy az államnak abban az időben birtokai nem is voltak.

Ezek a cikkek tehát hatásadászat czéljaiból irattak, hogy megtévesszék a törv. bizottságok tagjait, midőn majd nálunk tárgyalásra kerül a sor. *Ismét csak Lehel.*

Városi közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága a múlt hétfőn d. u. 3 órai kezdettel tartotta meg dr. Vajay Károly polgármester elnökle alatt augusztus havi rendes közgyűlését. A közgyűlés iránt csekély érdeklődés mutatkozott, amennyiben azon alig 25—30 városatyja volt jelen.

A polgármester havi jelentésében jórészt a katolikus gimnázium áthelyezésének kérdésével foglalkozott. A jelentés a város sérelméül panaszolta, hogy a közoktatásügyi kormány a város megkérdezése nélkül a Jézus-társasági atyák Szirmay-utcai telkén óhajta felépíttetni a gimnáziumot, holott a jelentés szerint ez a telek a gimnázium czéljaira alkalmatlan. Hozzászóltak a tárgyhöz dr. Kelemen Samu, dr. Keresztszeghy Lajos és Pethő György bizottsági tagok s a dr. Keresztszeghy Lajos indítványához képest, azonkívül, hogy e tárgyban felírnak a közoktatásügyi miniszteriumhoz, a főispánt és a város országgyűlési képviselőjét is felkérte a közgyűlés, hogy járjanak közbe a kormánynál, miszerint ez a kérdés a város hozzájárulásával és óhajának megfelelőleg intéztessék el.

Nem hallottuk, legalább még ezideig határozat nem történt róla, hogy a város valami áldozatot akarna hozni a gimnázium

építésének czéljaira, már pedig ez lehet az egyedüli jogczime, hogy az ügybe való beleszólást magának igényelhesse.

A tárgysorozat többi pontja közül fel- emlíjük a következőket:

A közgyűlés elhatározta, hogy a rendőr-főkapitányi hivatal a régi postaépület emeleti helyiségeibe fog áthelyeztetni, a kapitányi hivatal mostani helyiségei pedig a gazdasági tanácsos hivatalának és a katonai ügyosztálynak czéljaira fognak szolgálni.

Az új állami iskolai 150,000 koronás beruházási kölesőre vonatkozólag a magyar jelzáloghitelbank ajánlatát fogadták el.

Ilyés Gyula műépítész ajánlatot adott be az irányban, hogy az építendő új adóhivatal terveit 1800 koronáért hajlandó elkészíteni. A törvényhatósági bizottság az ajánlatot elfogadta s az ajánlattevőt megbizta a tervek elkészítésével.

Határozatba ment, hogy a város a vízvezetési próbaszivattyúzáshoz egy lokomobilt fog beszerezni.

A közgyűlés, amelynek tárgysorozata általában nem nagy érdeklődést keltett, délután 1/25 tájban ért véget.

HIREK.

Főpásztorunk nevenapja. Ma van egyházmegyénk jóságos főpásztorának név ünnepe. A székesegyházban ünnepélyes istentisztelet volt ez alkalomból, melyet Pemp Antal praclátus kanonok végzett. Hálaadásal fordult Istenhez minden kebel egyházmegyénkben a mai napon, hogy ilyen bölc, ilyen szelid és ilyen jóléki püspökkel ajándékozta meg hivatást az Ur, egyszersmind azon kérelemmel, hogy tartsa meg még igen sokáig egyházmegyénk élén azon férfit, ki szívének minden dobbanásával a gondjaira bizott megye felvirágoztatásáért és jólétéért törekszik nagy és gondterhes feladatát megvalósítani.

A bíróság köréből. Dr. Gallé Tamás és dr. Schmidt Sándor beregszászi kir. törvényszéki bírák a VII. fizetési osztályba sorozott bírákká, — Densz Sándor ilosvai és dr. Gerevics Ernő nagyszöllősi kir. járásbírói albirák járásbírókká léptettek elő.

Egyházmegyei kiküldött. A püspök ur Ó Méltósága e hó 26. és következő napokon Budapesten tartandó orsz. tanítói segélyalap közgyűlésére az egyházmegye képviselőiben dr. Kovács Gyula nőképződei igazgató, szentszéki tanácsost küldötte ki.

Hymen. Bakó Béla néhai Bakó Gyula volt helybeli orvos fia, caprii műkereskedő jegyet váltott Leipzigból Kallenburg Hanna kisaszonnyal.

Véglegesített titkár. A szatmármegyei Gazdasági Egyesület Világossy Gáspár egyesületi titkárt tekintettel eddigi hasznos szolgálataira véglegesítette.

Áthelyezett óvónő. Jármy Ilona állami óvónő Nagylucskáról a nagykarolyi IV. számú áll. óvodához helyeztetett át.

Gyászhir. Hengye Titusz dr., erdőszádai körorvos Budapesten, hol gyógyulást keresett 52 éves korában e hó 2-án elhalt. Erdőszádára szállították, hol e hó 6-án helyezték örök nyu-

galomra — Lupán Szabin orvostan hallgató e hó 4 én 22 éves korában Szamoskrassón elhalt. — Csajkovits Gyuláné, szül. Nyisztor Mariska életének 30-ik, boldog házasságának 10-ik évében hosszas szenvedés után elhalt. — Müller János mikolai földbirtokos 58 éves korában hosszas szenvedés után elhalt. A boldogultban Schulla Ede százados neje édes atyját gyászolja. — Cseplák Márton, Cseplák Bálint helybeli kereskedő édes atyja e hó 6-án 65 éves korában végelgyengülés folytán meghalt. Vasárnap temették.

Tanügyi hírek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Jankovits Zoltán s Jankovits Zoltánné, Polonyi Erzsébet szatmárszadányi állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőt áthelyezte a dombovári állami elemi iskolához s Barazsu József kaakszentmártoni ref. elemi iskolai tanítót a berendi állami elemi népiskolához kinevezte.

Gyakornok kinevezés. Fényes Jenő sárközujlaki lakos posta és távirtda-gyakornoknak neveztetett ki.

A Verbőczy-utca átvágása. Tudvalevő, hogy a város a Verbőczy-utczát meg akarja hosszabbítani fel egészen az István-térig. Mivel azonban a zárdai kert miatt az lehetetlen, egyelőre a Kinizsi-utczáig fogják a rendezést végrehajtani. Az e czélból szükséges telkek kisajátítására az engedélyt a kereskedelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértően megadta.

Átköltözött a posta. Az összes postakezelési hivatalnokok, a táviró és távbeszélő kivételével már átköltöztek az új postapalotába. A régi épületben a rendőrkapitányi hivatalokat helyezik el.

Nyilvános nyugtázás. Jó sikerrel tartott meg folyó hó 1-én szent Anna templombuesu napján a csapi róm. kath. hitközségnek a felállítandó új orgona javára rendezett zártkörű táncmulatsága. A tiszta jövedelem 231 K 80 f. volt. *A táncmulatságon felülfizettek:* Deák Ignác 10 K, Beresik Péter, Magyar Péter, Müller Béla, Ritesányi János, Török M. Lajos 3—3 K, Berezik András, Botár Sándor, Rózsa Sándor 2—2 K, Bakesi Gyula, Balog Elek, ifj. Balog Sándor, Hanke József, Höffer Adolf, Hankó József, Kazinczi Károly, Kaufman Jenő, Kopjári Gyula, Laezi János, Losinszki Gyula, Sóvári Ádám, Sziegl Ferencz, Szigeti Antal, Urbán Gyula 1—1 K. *Jegyeiket megváltották:* Firezák Gyula 6 exzellenziája Ungvár, Brém Lőrincz püspöki titkár Nagyvárad, Lejda József plebános Battyány, Orácsok Blanka 10—10 K, Szabó János, Szabó Lajos Püspökladány, 5—5 K, Deschman Alajos 3 K, Almási György, Berecki Ödön Budapest, Conti Lajos Munkács, özv. Conti Antalné, Darvasy Valér, Dittrich Ilona Szinerváralja, Éberse Gyula, Heizlers Mór, özv. Jaczkovics Gáborné Szinerváralja, Keinberg Elek Ujpest, Lengyel János, Magyar László, MÁV altiszti kör Munkács, N. N., Polg. olvasóköri Csap, Sermer Samu, Tahy Ábris Dobóruszka, Zoltán Lajos Záhony 2—2 K. dr. Nagy Béla, Perlstein Jakab 1—1 K. A fenti jótékony kegyes adományokért ez uton is elismerését és hálás köszönetét fejezi ki a csapi róm. kath. hitközség nevében. Csap

Akik igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

■ (Keresztes András-féle ház), ■

aki dúsán felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és oszmákakat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatánczokat teljesen kikészítette, s akinek áruinak esnőség dolgában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszmák is készülnek.

1909. augusztus hó 4-én Török M. Lajos plébános, Molnár Sándor egyh. gondnok.

Sovány Dezső ügye a táblán. A szatmári törvényszék a napokban terjesztette fel a szenzációs ügy iratait a beadott felebezések folytán a debreczeni kir. ítélőtáblára, hol mint sürgősnek jelzett ügyet a közel napokban intézi el a szüneti tanács. Előadó Potórán István táblabíró.

Czirkusz Szatmáron. Nehány nap óta városunkban időzik Sándorffi a budapesti birkozótanárs és czirkuszigazgatónak a czirkusza. A sikerült attrakciók állandóan nagy közönséget csábítanak a czirkuszba. Különösen érdekesek a birkozások, amelyekben néhány igen neves birkozó-mester is részt vesz. Tegnapelőtt új atléták érkeztek meg, hogy a czirkusz porondján összemérjék az erejüket.

Megrendítő szerencsétlenség. Végzetes balesetnek esett áldozatul a múlt héten Sándor Ferencz salánki uradalmi segéd tiszt, okl. gazdasz. Csak pár nappal előbb temette el Kecskevényen anyját és most neki magának is hozzá kellett költöznie. Ki akarta próbálni ujonnan rendelt sarkantyuját, de a próba végzetessé vált reá nézve. Az aratásról lóháton jöve haza erősen találta megsarkantyuzni lovát, ez elragadt vele s a különben is kezdő lovasát nyilsebes futtában az uradalmi pineze szegletéhez oly erősen odavágta, hogy eszméletlenül terült el a földön. Sok időre sikerült életre kelteni, de másnap reggel meghalt. Hült tetemeit edesatyja Kecskevényre szállította. A koporsó beszertelést Szabó Jácint sz. ferenczrendi házfőnök, uradalmi lelkész végezte. Az elhunyt, fiatal törekvő 24 éves ifju iránt nagy a részvét. Az uradalmi tisztikar, Karsay Imre urad. intéző vezetésével gyönyörű koszorút helyezett tisztársuk ravatalára.

Nagy tűz Feketepatakon. F. hó 6-án délután 2 órakor veszedelmes tűz keletkezett Feketepatakon, mely 23 házat a melléképületekkel együtt elhamvasztott. A tüzet csak reggel felé lehetett lokalizálni. A nagyszőlősi tűzoltóság a tűz oltása körül derekas munkát végzett. A kár igen nagy.

Uj vashánya. Zoltowszky Szaniszló és Zsigmond lengyel grófok petrisi birtokán dus vasécszerekre bukkantak. A bánya kiaknázására német cégek egy millió alaptőkés r. t.-ot foglalkoztatni Budapestben még a f. hóban.

Tűzoltóbál. A Fehérgyarmati önkéntes tűzoltó egyesület 1909. évi augusztus hó 22-én felszereléseinek gyarapítására a kisari ut mentén elterülő kiscsász nevű erdőben itt még sohasem látott komolyság nélküli vig ünnepélyt rendez, melyre a helybeli és vidéki sokat látni és jól mulatni szerető nagy érdemű közönséget örömmel meghívja a rendezőség.

Nőegyleti kiadás július hóban: Árvaházra 101 K 50 f. Szegények havi segélye 192 K. Rögtoni segélyek 13 K. Összesen 306 K 50 fillér.

Vármegyei tűzoltó-szövetség. A „Szatmárvármegyei tűzoltó szövetség“ augusztus 20-án, d. e. 11 órakor Szatmár-Németiben, a városháza nagytermében közgyűlést tart a

következő tárgysorozattal: 1. Elnöki jelentés. 2. Alapszabályok kihirdetése. 3. Pénztáros, titkár, számvizsgáló-bizottság választása. 4. Tűzrendészeti felügyelők jelölése. 5. Választmány alakítása. 6. Ideiglenes költségvetés. 7. Szálgálati utasítás a tűzrendészeti felügyelők részére. 8. Indítványok. — A közgyűlésen a vármegye területén fennálló minden tűzoltótestület bármely tagja részt vehet. A szövetségi közgyűlésre ez uton is meghívja a vármegye területén megalakult valamennyi tűzoltó-testületet dr. Falussy Árpád főispán, szövetségi elnök.

Internátus fiuk részére. A keresztény iskolatestvéreknek nevezett férfi kongregáció vezetése alatt a főváros egyik legkiecsesebb és legegészségesebb pontján, a Svábhegy tövében, a modern pedagógiai és higiéniai követelményeknek mindenben megfelelő fiu elemi és polgári iskolai internátus létezik. Az elemi iskolai internátus már az 1896. év óta áll fenn és a legszebb eredménnyel működik. Az internátus vezetősége az 1909. év szeptember havától kezdve az internátust polgári iskolai internátussal bővíti ki, a) Az elemi internátus az intézet nyilvános jellegű elemi iskolájával van kapcsolatban, amely az iskolatestvérek vezetése alatt áll és nyilvános jogosultságu bizonyítványt oszt. b) A most megnyitandó polgári iskolai internátus magánjellegű lesz, amelyben a növendékek a legkiválóbb tanerők által készíttetnek elő a főváros egyik polgári iskolájánál leteendő vizsgálatra. A növendékek ily módon államilag elismert bizonyítványt nyernek, s az intézetben gondos keresztény nevelés mellett lelkiismeretes és eredményes előkészületet kapnak a leendő nyilvános jogosítvány vizsgálatra. Ezen polgári iskolai tanfolyam évről-évre fokozatosan fejleszti, s végre a tervezet szerint kereskedelmi tanfolyammal fog befejezteni. Az intézet egyelőre az 1909—10. tanévre az I. és II. polgári osztályt nyitja meg. Prospektust küld az igazgatóság: Budapest, I. ker, Istenhegyi-ut 32.

Tűzifa-eladási hirdetés. Szatmárnémeti sz. kir. város u. n. „Szentvéri faraktára“-ban reggel 6 órától este 6 óráig készpénzfizetés mellett, tetszés szerinti mennyiségben, a következő minőségű és áru fa kapható: 1. I. osztályu két éves száraz bükk hasábfá 1*10 méter magasságban kirakva, ürméterenként 7 K., 2. Ugyanaz II. oszt. 6 K., 3. Dorongfa ürm. 5 K. 50 f., a raktárban kimérve és átadva, kívánatra házhoz is szállítatik, mely esetben bármelyik minőségű, a városnak bármely részébe, de sorompón belül szállítva, ürméterenként 50 fillérrel drágább. A megrendelés és bázaváltás akár a városházán, akár az erdőhivatali helyiségben (reggel 8-tól 12, d. u. 2—5 óráig) akár a raktárban történhetik. Szeptember második felétől felvágva is kapható, az árak annak idején lesznek közölve. Waggon szerinti rendelésnél, két kocsig a szentvéri raktárkezelőnél, két kocsin felül az erdőhivatalnál megrendelhetők, következő feltételek mellett: I. *Helyi fogyasztásra:* 1. Egy 100 mm. koesi I. oszt. bükkhasábfá felsőfalú állomáson berakva és feladva 95 K.

Szentvér állomáson átadva 127 K. 60 f., a raktárban átadva 129 K. 20 f. 2. Ugyanaz II. oszt. minőségben 85 K. 107 K. 60 f. és 119 K. 20 f. 2. I. és II. oszt. vegyesen (I. oszt. 80—85%) 93 K., 125 K. 60 f., illetve 127 K. 20 f. 4. Dorongfa 83 K., 115 K. 60 f., illetve 117 K. 20 f. 5. Göbös és selejtes 60 K., 92 K. és 93 K. 60 f. Bármelyik minőségű házhoz szállítva 10 koronával drágább. Waggon szerinti vételnél 50% a rendelésnél fizetendő, a többi a fuvarlevél alapján a fa átvételétől számítva, 3 nap alatt. — II. *Vidéki fogyasztásra:* Tíz 100 mm. waggon vételnél ugyanazon egységárak mellett, mint a helyi fogyasztásnál, tíz 100 mm. kocsin aluli vételnél kocsinként 2 koronával drágább. Ezen árak 1909. szeptember 1-ig érvényesek. Szatmárnémeti, 1909. augusztus 2-án. Városi erdőhivatal.

Országos állatvásárok. Aug. 18-án N.-somkúton, 20-án Erdőszáda, 23-án Nagybánya, és Csenger 27-én.

Vége a régi tizforintosoknak. Az Osztrák-Magyar bank 1901. szeptember 2-iki hirdetményével bevont, 1880. május 1-i kelettel ellátott „Tiz forint“-os o. é. bankjegyeit, a melyeket a bank főintézetei és fiókjai ez idő szerint még becserélnek, ez évi augusztus 31-e után sem beváltásra, sem becserélésre el nem fogadják és e nap után a banknak az említett bankjegyekkel szemben való minden kötelezettsége megszűnik.

A szerkesztő üzenete.

K. M. Tandijelengedést nem adnak senkinek. Miniszteri engedéllyel lehet, de nagyon kétséges, hogy megengedik e pálya tulszofaltsága miatt. Legtanácsosabb a kérvényt az igazgatóságához adni be.

A Szatmár szerkesztőjének. Öcsém-uram! . . . Végig olvastuk mindet, de bizony semmit sem lehet azokból tanulni. A bandériumon dehogyan siklottunk át, sőt letárgyaltuk (lásd a múlt szám 2-ik cikk) s a gyengébbek kedvéért a mai számban is letárgyaljuk ismét. Előbb azt mondta egy fiatal ur a Szatmárban, hogy Berenczét elrabolták a Jezsuiták. Kedves öcsémuram, most egy kicsit alább adja, „Elokoskodtát! . . .“ Kedves uramöcsém! . . . Hiába okoskodom én, mégsem adnak érte egy falut, de még magának sem. Nagyon okos embereknek kellett lenni azoknak a Jezsuitáknak, ha egy falut el tudtak okoskodni. Akkor csakugyan megérdemelték. Hogy maga ty-vel írja a keresztet, nekem ehhez semmi közöm nincs, nekem a kereszt kereszt marad ezután is. Hogy rám fér-e a tanulás, persze, hogy rám, a jó pap holtig tanul, de hogy maguktól nem fogok tanulni, az több mint bizonyos. Mert tetszik tudni ezt a közmondást: „Ahol nincs, ott ne keress!“

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Ékszer-üzlet és műhely áthelyezés! Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy **özv. Stern Sámuelné utóda Grünhut Samu** cég alatt eddig a Hungária-szálloda mellett volt üzletemet a **Hám János-utcába, Dr. Vajay polgármester ur házába** (az új butorszövetkezet mellé) **helyeztem át.**

Nagy választékban raktáron tartok különféle szemüvegeket, szivkoreket, Kérve a n. é. közönség melyek orvosi rendelőnyre vagy a nádkül is kaphatók. Poésátnyomók, gummi-szalvos pártfogását, mábbelyegzők, ezimerek vásárlás, hímzőmunkák készítése, tűzáranyozását és ezüst- radtam teljes tisztelettel tüzésést bármilyen templomi vagy házi tárgyaknak, arany, ezüst, ékszer, óra, látásor, tájéktárgyak javítását és minden e szakmába vágó munkák készítését **Grünhut Samu** saját gépekkol gyártilag felszerelt üzletbenm olesón, jól és gyorsan eszközölöm. ékszerész Szatmár, Hám Tört aranyat, ezüstöt, régiségeket, régipénzeket, valódi gyöngyöket és drága- János-ut. Dr. Vajay-ház. köveket a legmagasabb árban vásárolok, vagy becserelek nagy mennyiségben is.

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA“ keverék özégem különlegessége. 1 klgr. 4-40 korona. Villany erővel pörkölve.

Nyomdász-leány, ki a gép-körül teendőkben jártas, alkalmazást kaphat a Pázmány-sajtó könyvnyomdában Szatmáron.

Valek és Rajz

angol és francia különleges-gű czipészek, hol saját készítményű kész czipők is kaphatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Eötvös-utca 2.

(Heinrich-palota.)

Eladó vízmentes ponyva.

Kevésbé használt vízmentes ponyvák igen olcsó árban kaphatók **Schreiber Emil** fűszer-üzletében Széchenyi-utca 12. szám.

Bertha Károly műkertész

élővirág és magkereskedése

Szatmár, Deák-tér 3. sz.

TELEFON 27. SZÁM.

Elsőrangú élővirág kötészet. Menyasszonyi, koszorúsági, bál- és más alkalmi csokrok, kosarak, állványok stb. Ravatali és sarkosorok. Szolid árak. Vidéki rendelések különös gond- dal, pontosan elintéztetnek. — Kereskedelmi kertészetemet (Diunys-kert 6. szám) a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Sürgőnycim: Bertha kertész, Szatmár.

Hangszer üzlet!
Szalai Simon
hangszer és zongora-
készítő s hangoló
Szatmár, Kazinczy-u. 14.
Guttman-palota.

Üzlet átvétel. A Néhma Lajos Józser kávéüzletét átvette **Benkő Sándor**, kinek előzőképessége és szakképzettsége biztosítja a vevő közönséget. 10—12%-al olcsóbban szer- zhetjük be kávé szükségletünket mint bárhol.

Kölcsön-könyvtár

Kazinczy utca 16. sz. alatti üzletem- ben a magyar irodalom régi és legújabb jeles roínak művei olcsó díj mellett kölcsön ve- hetők. — **Cseplák Bálint.**

Értesítés. Értesítem a m. t. közön- séget, hogy ház, birtok, üzlet és lakásközvetítő irodámat Vár- domb-utczába, az izr. templommal szemben helyez- tem át. **Zichermann Mór.**

Özv. Lauf Józsefné és Fia

szobafestő Szatmár, József kir. herceg-u. 14. sz.
35 év óta fennálló üzlet.

Elvállal szoba és templomfestést, tapétázást, mázolás és minden e szakba vágó munka gyorsan és pontosan való elkészítését olcsó árak mellett. Szíves pártfogást kér özv. Lauf Józsefné és Fia.

Aki szép és olcsó ajándé- kot óhajt vásárolni, az menjen el a szin- házzal szemben lévő óra és ékszer üz- letbe, mert ott találja a legdusabb és leg- olcsóbb választékot valódi arany és ezüst ékszerekben, mindennemű zseb és fali órák- ban. Tisztelettel Kepes Dávid mű-órás és ékszerész, Szatmáron a színházzal szemben.

Legalkalmasabb ajándékok órák- és ékszerekben beszerezhetők **SZABÓ GUSZTÁV** órás, ékszerész és látszerész üzletében Szatmár, Attila-utca.

Hölgyek figyelmébe!

Több évi külföldi tanulmányaim, tapasztala- taim és gyakorlataim után hazajöttem és szülő- városomban **Széchenyi-utca 14. számú házban** (Árpád-utca sarkán) angol és francia

női felsőruha divattermemet

megnyitottam. A nagyrabecsült hölgyek szíves pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Bánk Lőrincz,

berlini szabásztani akadémián kiképzett okl. szabász.

SZABÓ SÁNDOR, SZATMÁR

SZOBRÁSZ, ARANYOZÓ ÉS OLTÁRÉPÍTŐ, WESSELÉNYI-UTCZA 3. (SAJÁT HÁZ)

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesítem nagyra- bec-sült megrendelőimet, hogy

SZOBRÁSZ-, ARANYOZÓ- ÉS OLTÁRÉPÍTŐ-MŰTERMEMET

ujjonnan átalakítva, saját házamba, Wesselényi-utca 3. szám alá helyeztem át.

Kérem az igen tisztelt megren- delőimet, hogy bizalmukkal a jövő- ben is megtisztelni sziveskedjenek.

Inglík József

polgári-, papi- és egyenruha - üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendá- kat*; mindennemű öltöny készítésnél a fősnlyt az *elegáns sza- bús és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállitmányaim valódi színe és tartosságáért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben. Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet: Üzleten *nagy forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállithatom*, mint bármely más czég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennélfogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni- biztosítom, hogy a legesekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb meglegedésére fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,

szabómester.

PÁZMÁNY-SAJTÓ

villanyerőre berendezett könyvnyomda

— SZATMÁR, ISKOLA-KÖZ 3. SZÁM. —

Czímkarttyák, gyászlapok, ügyvédi nyomtatványok, árjegyzékek. szállítási bércek, meghívók, névjegyek, levelező-lapok, étlapok, feltűnő falragaszok, eljegyzési- és esketési meghívók, számlák, levélpapírok, művészi kivitelben részvények, okmányok, emléklapok, bármilyen színezéssel, művek kinyomatása, tánczrendek, üzleti körlevelek, havi és heti lapok, folyóiratok, csomagolópapírok czégnomással, táblázatok, szalagaranyozások és mindennemű könyvnyomdai munkák készítése.

Egyházi nagy nyomtatványraktár!

Könyvkötői munkák felvétele!

Pázmány-Sajtó Könyvkiadóhivatalában

kaphatók az alant jelzett művek:

Dr. Ratkovszki S.: 20 exhortatiói

a munkácsi állami főgimnázium ifjúságához kaphatók 2 koronáért a Pázmány-sajtóban. — Erdemes e munkát elolvasni már csak a kritika érzék fejlesztése szempontjából is. A nyilvános bírálat nem jut vele szegeletre. Némelyek atomokra zúzzák, mások a felhőkbe emelik.

Szent József imakönyv. Összeállította

Dr. Haiczl Kálmán garamszentbenedeki plebános, lelkész. Ezen imakönyv magában foglal imákat és elmélkedéseket az év minden napjára, előkészítést a gyónási és áldozási ájtatosságra. Ára csinos vászonkötésben kor. 40 fillér. Bérmentes küldéssel 1 kor. 50 fillér.

Philothea vagy utmutatás az istenes életre. Irta Szalézi sz. Ferencz

genfi püspök. Főleg Szenczi Imre fordítása nyomán átdolgozta Haugg Leó szentszéki tanácsos, plebános. Második kiadás. Ára vászonkötésben 2 K 40 f. Bőr-kötésben aranyet-széssel 4 korona.

Elemi szertartástan. Irta: Ekkel Lajos

rónaszéki plebános. Elemi népiskolai használatra. Kis 8°-as alak. Ára füzve 60 fillér.

A Colosseum vértanui. Képek a róma

amphiteatrum történetéből. Irta O' Reylly apostoli hit hirdető, fordította Matyaczko Teodor kanonok. Kiválóan érdekes olvasmány 29 iv, 8°. Füzött példány ára 2:40 K., kötve 3:20 korona. A pénz előleges beküldése után bérmentve.

Esketési beszédek. Idegen szerzők nyomán átdolgozta dr.

Iryni Tamás theol. tanár. A szatmári ft. egyházmegyei hatóság jóváhagyásával. 8°-ad rét alak, 29 iv. Ára füzve 4 kor. Kötve 5 kor.

Utmutatás a lelki béke megszerzésére. Irta: Lehen atya, fordította Sarmaságh Géza. E művet

mely eredeti francia alakjában 4, német szövegében 2 kiadást ért meg, második és javított magyar kiadásban bocsátottuk az istenes életre törekvő buzgó lelkek szolgálatára, miután a első magyar kiadás teljesen beváltá azon reményeket, melyeket hozzá a megrendelők fűztek, mit bizonyítanak az elismerő nyilatkozatok s a mű gyors elterjedése. 31 iv. Ára füzve 3 kor., kötve 3 kor. 60 fillér.

ROPS

**biztonsági
gyorsfőző.**

Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik!

Szesz ki nem folyhat!

Szeszfogyasztásban igen takarékos!

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkekkel árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospektus ingyen és bérmentve.

„ROPS“ Fémáru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/67.

Helybeli elárusító: **Koós Gábor.**

Aki jó bort szeret inni, keresse fel a HUNGARIÁT. Egy liter új bor házhoz 28 krajczár. Kiemelendő még a többek közt egy palack saját töltésű bor Hungária gyöngye cím alatt 50 krajczár.

Kovács Gyula temetkezési intézete

Szatmár, Kazinczy-utca 15. sz. alatt

(volt Vajay-házban) **megnyit**, szemben a református gimnáziummal. — A legmagasabb igényeknek megfelelő temetéseket a legjutányosabb ár mellett eszközöl helyben és vidéken. Temetkezési társulatoknak kedvezményt nyújt.

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a nyári vásár!!

Óriási választék újdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT, ahol kifogyhatatlan választékban kaphatók: **játék, emléktárgyak, fonografok, üveg, porcellán, alpaca, díszműáruk, pénztárczák, zsebkések, aczélevő-eszközök, fonografok és grammofonok** és ezekhez lemezek. — A legújabb műöntvények **valódi ezüst platirozással**, u. m.: tintatartók, díszórák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban órák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban mindennemű díszáruk. — **A legszolidabb szabott áruk**, pontos kiszolgálás. — Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek. — Szíves pártfogást kér

BLATNICZKY ISTVÁN SZATMÁR,

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT LEVŐ

„Szatmári Bazár“-jában.

SZOLID SZABOTT ÁRAK!

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szíves figyelmébe modern szabó műhelyét, hol is mindennemű reverendákat és papi öltönyöket a legnagyobb pontossággal és jutányos árak mellett készítenek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, sekrestyés.

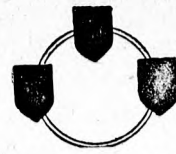
Köttessük könyveinket Gárdos Ferencz

könyvkötészetében Szatmár, Kazinczy-utca 6-ik szám, hol izléses és csinos munkát gyorsan és jutányosan készítenek.

IFJ. **RUBINSZKY**

IPARMŰVÉSZETI

SZATMÁR, UJ-UTCA 3/a SZ. (SAJÁT HÁZ.)

FERENCZ

MŰHELYE

Modern háló, ebédlő, szalon vagy uri szoba berendezések, valamint leányszoba berendezések művészi kivitelben készülnek.

KIVÁNATRA TERVEKKEL IS KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLOK.

ÜZLET ÁTVÉTEL.

A 32 év óta fennálló **LENGYEL KÁROLY**-féle

temetkezési intézetet

— **julius 1-től átvettem,** —

hol 26 éve mint üzletvezető működtem. Főtörekvésem marad ezután is a nagyérdemű közönség pártfogását kiérdemelni.

Tisztelettel **PAPP ENDRE** az I-ső temetkezési intézet tulajdonosa Szatmáron.

HORVAY és SZABÓ

festők Szatmár, Kinizsy-u. 29.

Elvállalnak szobafestést, mázolást, czim- és czimer-festést, valamint aranyozást és tapétázást. Templom festéseket minden stílusban.

::: Üveg czimtblák készítése :::

PAPP INRE, SZATMÁR

ÉPÜLET ÉS MŰBUTOR-ASZTALOS, MÁTYÁS KIRÁLY-UTCZA 32.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

ÉPÜLET ÉS BUTOR

ASZTALOS-MŰHELYÉT

a m. t. megrendelő közönség szíves figyelmébe.

Tartós munka, pontos és szolid kiszolgálás.